

А вось ці існуе рыба, якая паміж *тхлом*, умарозкай і сьмерцю выбірае сьмерць — невядома...

Тытунь

Сяргей Харэўскі

Слова „*тытунь*“ паходзіць з турэцкае мовы. Гэта расьліна, зь якой вырабляюць прадукт, каб дагадзіць адной з самых старых і шкодных звычак чалавека. Менавіта з Турэччыны да нас і патрапіў *тытунь*, які стаўся неад'емнай часткаю мужчынскае тоеснасьці беларусаў. Яшчэ два стагодзьдзі таму падарожнікі з Расеі дзівіліся, што нашыя мужыкі не вымаюць з рота люлькі.

Пазытыўнае стаўленьне да *тытуню* зьмянілася ў нядаўнія часы. Чым далей адыходзілі ваенныя ўспаміны, тым больш людзей кідала паліць. Зьявілася грэблівасьць: „Усё курыш! Каб на табе поўсьць курэла...“ У 70-ыя да барацьбы з *тытунём* падключылася й савецкая агітацыя. „Болей курыш, менш працуеш“, — дакаралі на ўсе лады плякаты, якія навыверадкі распаўсюдзілі пра трагічныя наступствы старадаўняе звычкі... Пра шкоднасьць *тытуню* нарэшце дазналіся ўсе. Але ж і ў крамах яго становілася ўсё болей. Яго вялікасьць *тытунь* пры ўсіх агітацыях стаў адным з асноўных складнікаў савецкага бюджэту...

У Беларусі паўсюдна расьцілі разнавіднасьць *тытуню*, махорку. Папулярнаю была махорка „Пяхлец“. Напоўніцу працавалі *тытунёвыя* прадпрыемствы ў Горадні, Менску ды Віцебску. Чаго толькі там не выраблялі — *тытунь* для паленьня, жаваньня, нюханьня ды розныя прэпараты... У цэнтры Менску ганарліва зіхцела шыльда крамы „**ТЫТУНЬ**“. Ну дзе там было не курыць!

У беларускай мове таксама ўжываецца слова табак і вытворнае ад яго — партабак. За савецкім часам дасьціпны люд кпіў з сацыялістычнае гаспадаркі гэтак: „Дажыліся лайдакі — ні хлеба, ні табакі...“

Сёньня свой *тытунь* у Беларусі амаль зьвёўся, ледзь пыхкаюць тыя фабрыкі, даўно няма ў сталіцы прыгожай *тытунёвай* крамы... Але *тытунёвага* дыму не паменела. Цяпер яго вязуць з усіх куткоў сьвету, пра што паведамляюць шматлікія рэклямы на месцы колішніх камуністычных транспарантаў: „Winston“, „Marlboro“, сумна вядомая „Magna“... Дык курыць ці не? Гэтае пытаньне прападзе, бадай, толькі разам з *тытунём*...

Тэлевізар

Сяргей Шуна

Тэлевізар у беларускай хаце стаіць у найвыгяднейшым месцы, на покуці — дзе раней віселі абразы. *Тэлевізар* цалкам прыцягвае на сябе ўсю ўвагу. Калі раней людзі дзяліліся гэтай увагаю між сабою або бавілі час за кнігай, сёньня яны загіпнатызавана ўтаропіліся ў *тэлевізар*, у „яшчык“, у „мутнае вока“. Некаторыя знаходзяць у сабе сілы вырвацца з гэтай аблуды — прыныцьпва не глядзяць *тэлевізару* або нават выкідаюць яго — часам і праз акно. Аднак такім людзям *тэлевізар* і так нічым бы не пагражаў.

Часта чуюцца справядлівыя нараканьні, што беларусы — дэнацыяналіза-